

Kanslienheten

Linda Stenlund

Registrator

0156-520 58

linda.stenlund@trosa.se

Kallelse

Datum

2025-05-19

Tid: 2025-05-26, klockan 15:00

Plats: Trosa kommunhus

Kallelse till Hållbarhetsutskottet

Ärende**Dnr**

1. Godkännande av dagordningen

2. Trosa kommuns miljöpris 2025

KS/2025:54

3. Uppföljning av Energi- och klimatplan

KS/2025:55

4. Information från ekologienheten

5. Övriga frågor

Rasmus Delteus

Ordförande

Linda Stenlund

Sekreterare

3

Kommunkontoret
Elin van Dooren
Enhetschef ekologienheten
0156-520 24
elin.vandooren@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2025-05-16
Diarienummer
KS/2025:55

Uppföljning av Energi- och klimatplan 2025

Förslag till beslut

Hållbarhetsutskottets förslag till kommunfullmäktige:
Kommunfullmäktige godkänner uppföljningen av Energi- och klimatplanen 2025.

Ärendet

Trosa kommuns Energi- och klimatplan antogs 2023. Syftet med Energi- och klimatplanen är att uppfylla kommunfullmäktiges hållbarhetsmål. På så sätt medverkar Trosa kommun även till att de regionala och nationella energi- och klimatmålen uppnås.

Planen omfattar energi- och klimatfrågor inom hela kommunens geografiska område. Ett antal framtidsbilder har tagits fram för att peka ut riktningen för energi- och klimatarbetet till år 2030. Dessa är baserade på temaområden som bedöms vara viktiga för att energi- och klimatmålen ska kunna uppnås. Till vardera framtidsbilden har ett åtgärds paket tagits fram.

Åtgärderna i planen genomförs utav den kommunala verksamheten och de kommunala bolagen. Berörda nämnder ansvarar för att åtgärderna genomförs och lyfts in i respektive mål och budgetdokument samt verksamhetsplaner.

Hållbarhetsutskottet ansvarar för uppföljning av åtgärder och nyckeltal och redovisar det till kommunfullmäktige.

Elin van Dooren
Enhetschef ekologienheten

Beslutsunderlag

Uppföljning av Trosa kommuns Energi- och klimatplan 2025

Beslut till

Kommunstyrelsen

Uppföljning av Trosa kommuns Energi- och klimatplan 2025

Bakgrund

Trosa kommun antog en ny Energi- och klimatplan 2023. Syftet med Energi- och klimatplanen är att uppfylla kommunfullmäktiges hållbarhetsmål. På så sätt medverkar Trosa kommun även till att de regionala och nationella energi- och klimatmålen uppnås. Energi- och klimatarbetet i kommunen följs kontinuerligt upp och bygger på samverkan och helhetssyn. Målsättningen är att kunskap, medvetenhet och samverkan ska leda till en säker, effektiv och långsiktigt hållbar energianvändning och minskade utsläpp av växthusgaser.

Planen omfattar energi- och klimatfrågor inom hela kommunens geografiska område. Ett antal framtidsbilder har tagits fram för att peka ut riktningen för energi- och klimatarbetet till år 2030. Dessa är baserade på temaområden som bedöms vara viktiga för att energi- och klimatmålen ska kunna uppnås. Till vardera framtidsbilden har ett åtgärds paket tagits fram.

Åtgärderna i planen genomförs utav kommunen och de kommunala bolagen. Berörda nämnder ansvarar för att åtgärderna genomförs och lyfts in i respektive mål och budgetdokument samt verksamhetsplaner. Hållbarhetsutskottet ansvarar för uppföljning av Energi- och klimatplanen och redovisar detta till kommunfullmäktige.

Uppföljning av nyckeltal

Statistik hämtas från Statistiska centralbyrån (SCB), Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS), Sörmlandstrafiken, SMHI och Energimarknadsinspektionen (Ei). På grund av att SCB sekretessbelägger vissa uppgifter under en längre tid försvåras uppföljningen inom energiområdet och det kan bli en eftersläpning på flera år. Sekretessen beror på att för få företag ingår i underlaget. Vartefter ny statistik släpps uppdateras även siffrorna bakåt i tiden.

Vi ser totalt sett en minskande energianvändning per invånare i kommunen mellan 2018–2023. Energianvändningen per invånare har minskat med 26 % under den här perioden. Som en jämförelse så har energianvändningen per invånare i hela Sörmlands län under samma period minskat med 1 %. Uppgifterna om hur utvecklingen ser ut inom olika sektorer i Trosa är fortfarande till viss del sekretessbelagda, men det går att se en minskande trend för fritidshus, övriga tjänster samt inom sektorn för jordbruk, skogsbruk och fiske.

Andelen förnybara bränslen i transportsektorn visar en svag ökning mellan 2018–2023. Siffrorna redovisas exklusive el eftersom elanvändningen i transportsektorn fortfarande är sekretessbelagd.

För växthusgaser så har vi en trend av minskande utsläpp. Mellan 2018–2023 minskade utsläppen med 25,7 %. År 2023 så var utsläpp av växthusgaser per person 3,14 ton i Trosa, vilket kan jämföras med det nationella snittet på 4,18 ton per person.

Både antalet resor med kollektivtrafik och körsträcka har en avtagande trend mellan 2018–2023, även om man bortser från pandemiåren.

Nyckeltal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kommentar
Energianvändning (MWh/inv.)	23	20	18	20	*	17	Uppgifterna för 2022 är sekretessbelagda. Källa: SCB
Andel förnybar energi inkl. el (%)	31	24	24	*	*	26	Uppgifterna för 2021 och 2022 är sekretessbelagda. Källa: SCB, Energimarknadsinspektionen
Andel förnybar energi exkl. el (%)	38	39	38	*	*	43	Uppgifterna för 2021 och 2022 är sekretessbelagda. Källa: SCB, Energimarknadsinspektionen
Andel förnybar energi i transportsektorn (%)	15	16	15	*	18	17	Andelen visas exkl. el pga. av att elanv. är sekretessbelagd. Källa: SCB
Utsläpp av växthusgaser (ton/inv.)	4,22	4,04	3,59	3,47	3,17	3,14	Källa: SMHI
Koldioxidutsläpp (ton/inv.)	3,36	3,23	2,83	2,75	2,47	2,45	Källa: SMHI
Kollektivtrafik (resor med Sörmlandstrafiken/inv.)	14,7	14,6	11,5	8,3	12,0	12,8	Källa: Sörmlandstrafiken och SCB
Körsträcka (mil/inv.)	767	754	682	715	730	727	Källa: RUS

* Sekretessbelagda uppgifter.

Uppföljning av åtgärder

Av de totalt 46 åtgärder som ska genomföras under åren 2024–2026 så är 41 % klara, 46 % pågående och 11 % ej påbörjade (diagram 1).

Åtgärdsuppföljning 2025-05

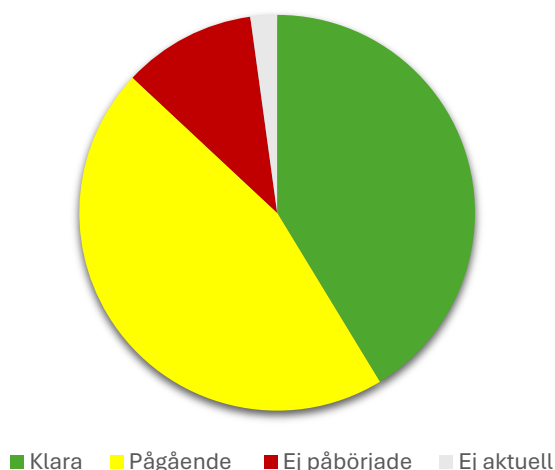

Diagram 1. Åtgärdsuppföljning till och med 2025-05.

Nedan följer en översiktlig sammanställning av aktuell status för åtgärderna uppdelat på respektive framtidsbild. Mer detaljerad information finns hos den verksamhet som är ansvarig för åtgärden.

Uppföljning Åtgärdsplan 2024–2026

A. Framtidsbild Kommunala organisationen som föregångare

Kommunen verkar som förebild genom att kontinuerligt arbeta med energieffektiviseringsåtgärder inom den egna organisationen. I kommunens byggnader används endast förnybar energi till uppvärmning och el. Vid nybyggnation anläggs solceller på alla lämpliga kommunala byggnader. Poolbilarna drivs med el eller förnybart drivmedel. I kommunens verksamheter serveras hållbara måltider med låg klimatpåverkan. Kommunen verkar pådrivande i utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle genom att ställa höga miljökrav i upphandlingar.

Nr	Åtgärder - Kommunala organisationen som föregångare	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
A.1	Tekniska handböcker till VA, gata/park och fastighet som omfattar energikrav, LCA och materialval tas fram.	Genomförd när samtliga handböcker är klara och vedertaget används i berörda verksamheter.	Tekniska	2025		Planeras till 2026.
A.2	Vid nybyggnation av kommunala byggnader ställs krav på minst energiklass B, dvs. 25–50 % energieffektivare än lagkrav.	Följs upp inför nästa nybyggnation.	Tekniska	Vid nybyggnation		Det har inte varit några nybyggnationer.
A.3	Solelspotentialen i kommunens och Trobos befintliga fastighetsbestånd inventeras och solceller installeras på lämpliga platser.	Genomförd när solceller installerats på fler platser jmf med 2023.	Tekniska Trobeo	2026		Analys av solelspotentialen på kommunens och Trobos fastigheter är klar.
A.4	En handledning för ett systematiskt arbete med LCA/LCC-analyser i byggprojekt tas fram.	Genomförd när handledningen är klar och används.	Tekniska	2025		Planeras till 2026.
A.5	En översyn av de krav på kemiskt innehåll som ställs vid ny- och ombyggnation av kommunala byggnader	Genomförd när en översyn är klar och kraven har bedömts som tillräckliga eller har förstärkts.	Tekniska	2025		

Nr	Åtgärder - Kommunala organisationen som föregångare	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
	genomförs. Vid behov förstärks kraven.					
A.6	Undersöka möjligheter till återbruk av byggmaterial samt utvärdera de pilotprojekt som genomförts.	Genomförd när en rapport har tagits fram innehållande utvärdering av pilotprojekt och möjliga lösningar.	Tekniska	2026		
A.7	Ett pilotprojekt genomförs där miljöcertifieringskrav används som underlag för standardiserat arbete med byggnader i drift och förvaltning.	Genomförd när pilotprojekt är klart och resultatet sammanställt.	Ekologi Tekniska	2025		
A.8	Succesivt koppla på kommunens och Trobos byggnader till det övergripande styrsystemet för att effektivisera energiuppföljning och ta fram prioriterade åtgärder.	Genomförd när alla lämpliga byggnader är påkopplade.	Tekniska Trobo	2024– 2026		Förväntas vara klart under 2025.
A.9	Ta fram en genomförandeplan och kontinuerligt genomföra prioriterade åtgärder enligt A.8	Genomförd när en plan är framtagen och prioriterade åtgärder succesivt genomförs.	Tekniska Trobo	2024– 2026		
A.10	Installera ett energibesparande styrsystem för gatubelysningen.	Genomförd när ett styrsystem är installerat.	Tekniska	2026		
A.11	Utöka antalet laddplatser för elbil i anslutning till kommunens verksamhetslokaler, både för intern verksamhet och för anställda/besökare	Genomförd när antalet laddplatser motsvarar verksamheternas behov. Samt att laddplatser för anställda/besökare finns i anslutning till	Tekniska	2024– 2026		

Nr	Åtgärder - Kommunala organisationen som föregångare	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
	till kommunen (mot avgift).	minst två av kommunens verksamheter.				
A.12	Tillsätta en övergripande fordonsgroup för att utreda och planera för hur kommunens fordonssflotta (inkl. cykel och andra färdmedel) ska se ut framåt utifrån klimat, beredskap och verksamhetsbehov.	Genomförd när fordonsguppen har startat upp och satt formerna för det fortsatta arbetet.	Driften/ fordon Resp. förvaltning med fordon Upphandling	2024		
A.13	Genomföra en intern resvaneundersökning om resor i tjänsten samt till och från arbetet. Resultatet utvärderas som underlag för att kunna vidta åtgärder som underlättar miljövänliga resvanor.	Genomförd när resvaneundersökningen är klar och resultatet utvärderats.	Kommunikation Ekologi SBK/ kollektivtrafik	2024		
A.14	Genomföra en översyn av livscykelhanteringen av IT-produkter och genomföra insatser för att öka andelen återanvända och återvunna enheter.	Genomförd när en översyn är klar och minst en prioriterad insats är utförd.	IT Ekologi	2024		
A.15	Måltidernas upphov till växthusgasutsläpp mäts och följs upp. En handlingsplan tas fram för att minska utsläppen, inkl. från matsvinn.	Genomförd när handlingsplanen är klar.	Driften /måltid	2024		
A.16	Genomföra en riktad informationsinsats med skolpersonal, elever och föräldrar för att skapa delaktighet och acceptans för	Genomförd när minst en informationsinsats har nått ut till de utvalda målgrupperna.	Driften /måltid Skolkontoret	2025		

Nr	Åtgärder - Kommunala organisationen som föregångare	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
	måltider med låg klimatpåverkan.					
A.17	Årligen informera om kommunens hållbarhetsarbete, mål och åtgärder för att öka personalens och invånarnas kunskap och delaktighet.	Genomförd när minst en informationsinsats per år har genomförts.	Ekologi Kommunikation	2024–2026		
A.18	Kommunen deltar i regional utbildningsinsats om miljö och klimat i upphandling.	Kommunen medverkar i åtgärd HS 8. <i>Riktad utbildningsinsats; Upphandling miljö och klimat</i> inom Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö.	Upphandling	2024–2026		

B. Framtidsbild Hållbara transporter och samhällsplanering

De bostäder som byggs i Trosa kommun är energieffektiva och uppvärms med förnybar energi. Energieffektiviseringsåtgärder och bränslekonverteringar genomförs i stor utsträckning. Det finns en hög medvetenhet hos exploatörer och det byggs hållbart. Det finns ett väl utvecklat fjärrvärmenät och nya flerbostadshus ansluts. Trosa kommun är ett föregångsexempel inom energieffektiv hållbar stadsplanering. Hållbara färdssätt är normen. Tåta tågavgångar med matartrafik anpassad efter tågtiderna samt flera direktbussar till strategiska platser gör att en majoritet av arbetspendlarna väljer att åka kollektivt. Gång- och cykelstråken inom och mellan tätorterna är väl utbyggda och det finns flera centralt placerade cykelparkeringar.

Nr	Åtgärder – Hållbara transporter och samhällsplanering	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
B.1	Genomföra resvaneundersökning med syfte att kartlägga val av transportmedel till skolor/förskolor. Resultatet utvärderas som underlag för att kunna vidta åtgärder för att få fler att gå	Genomförd när resvaneundersökningen är klar och resultatet utvärderats.	Skolkontor Kommunikation Tekniska Ekologi SBK/kollektivtrafik	2025		Genomförs under 2025.

Nr	Åtgärder – Hållbara transporter och samhällsplanering	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
	eller cykla till skolan.					
B.2	Genomföra prioriterade åtgärder i GC-analysen.	Genomförd när prioriterade åtgärder är utförda.	Tekniska SBK	2024–2026		
B.3	Tydliggöra befintliga GC-vägar med enhetliga skyltar.	Genomförd när minst en prioriterad GC-sträcka har märkts upp.	Tekniska Kommunikation	2025		
B.4	Genomföra en riktad insats per år för att främja hållbart resande och minskad biltrafik.	Genomförd när minst en insats per år har genomförts.	SBK/kollektivtrafik Ekologi	2024–2026		
B.5	Anpassa busstrafiken till och från Vagnhärads station till Nyköpings-tågtiderna.	Genomförd när det finns bussar till och från Vagnhärads station som är anpassade till Nyköpings-tågtiderna.	SBK/kollektivtrafik	2025		
B.6	Ta fram en katalog med lämpliga krav att utgå från vid markanvisning; innehållande bl.a. krav på anläggande av GC-väg, busshållplats, laddningsinfrastruktur, anslutning till fjärrvärme och energikrav på byggnader.	Genomförd när en markanvisningskatalog är framtagen.	SBK	2024		Genomförs i samband med revidering av riktlinjer för mark och exploatering.
B.7	Utöka möjligheter till elbilsladdning i anslutning till kommunala bostäder.	Genomförd när antalet laddplatser har ökat jämfört med 2023.	Trobo	2024–2026		Större satsning gjordes 2023. Ingen efterfrågan på fler platser från hyresgäster just nu.

Nr	Åtgärder – Hållbara transporter och samhällsplanering	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
B.8	Kommunen deltar i regionalt forum för att vidareutveckla arbetet med metoder och verktyg för klimatmålen i planprocessen.	Kommunen medverkar i åtgärd BK 6. <i>Metoder och verktyg för klimatmålen i planprocessen</i> inom Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö.	SBK	2024–2026		
B.9	Kommunen deltar i regionalt forum kring insatser för att främja hållbart resande.	Kommunen medverkar i åtgärd BK 8. <i>Insatser för att främja hållbart resande</i> inom Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö.	SBK	2024–2026		
B.10	Kommunen deltar årligen i Sörmlands klimatvecka.	Kommunen medverkar i åtgärd BK 13. <i>Klimatvecka Södermanland</i> inom Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö.	Ekologi	2024–2026		

C. Framtidsbild Förnybar energi

Produktionen av förnybar energi har ökat i kommunen. Det finns ett stort antal solceller, både på offentliga och privata byggnader. Fjärrvärmesystemet är helt förnybart och väl utbyggt. Vindkraft är ett väl etablerat energislag i kommunen. Matavfall från kommunen röts till biogas. Det finns ett stort utbud av olika sorters förnybara drivmedel i kommunen och goda laddningsmöjligheter för elbilar. Majoriteten av alla bilar i kommunen drivs av förnybara bränslen eller el.

Nr	Åtgärder - Förnybar energi	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
C.1	Krav ställs på förnybara bränslen/eldrift i upphandlingar av transporttjänster och driftentreprenader.	Genomförd när krav på förnybara bränslen/eldrift finns med i relevanta upphandlingar.	Upphandling. Resp. förvaltn. som genomför relevant upphandling.	2024–2026		

Nr	Åtgärder - Förnybar energi	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
C.2	Visualisera och kommunicera kommunens solelsproduktion som inspiration till invånare/företag samt hänvisa till Trosa kommuns solkarta.	Genomförd när kommunens solelsproduktion kan följas och hänvisning till solkartan finns.	Tekniska Kommunikation Ekologi	2024		Visualiseras på Industriegatan och vårdcentralen.
C.3	Uppmuntra byggentreprenörer att alltid föranmäla solcellsplanering till elnätsbolag för planering och anpassning av elnätet.	Genomförd när byggentreprenörer rutinmässigt informeras om fördelarna med att föranmäla solcellsplanering.	SBK	2024–2026		

D. Framtidsbild Hållbart företagande

Det finns ett gott företagsklimat som skapar goda arbetsmöjligheter och gör att fler väljer att arbeta i kommunen istället för att pendla till andra orter. Medvetenheten om energi- och klimatfrågor hos företagare är hög och lokala initiativ till hållbart företagande lyfts fram. Goda relationer mellan kommun och företag möjliggör kunskapsutbyte och samverkan inom energi- och klimatområdet. Det finns etablerade nätverk för hållbart företagande vilket skapar nya möjligheter för minskad klimatpåverkan.

Nr	Åtgärder - Hållbart företagande	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
D.1	Undersöka och visualisera vilka företagskategorier som saknas i kommunen som ett led i att minska pendlande till andra kommuner.	Genomförd när undersökningen är klar och resultatet åskådliggjorts.	Näringsliv	2024		
D.2	Undersöka möjligheten för måltidsverksamheten att kunna ta in utsorterat frukt och grönt från lokala livsmedelsbutiker samt frukt och grönt från trädgårdar i serveringen.	Genomförd när undersökningen är klar och resultatet sammanställt.	Driften/ måltid	2024		

Nr	Åtgärder - Hållbart företagande	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
D.3	Genomföra ett hållbarhetsevent för och med lokala företagare. Resultatet utvärderas för att se behov och efterfråga på återkommande event eller andra typer av nätverksstöd från kommunen i hållbarhetsfrågor.	Genomförd när temadag har genomförts och resultatet utvärderats.	Närings- liv Ekologi	2024		
D.4	Delta i förundersökning av energigemenskap (närliggande byggnader sammankopplade i ett system där man kan producera och dela energi) och bevaka möjligheterna att ingå i en sådan gemenskap.	Genomförd när kommunen deltar i förundersökningen.	Närings- liv Tekniska	2024– 2026		
D.5	Kommunen deltar i regionalt forum för att stärka en hållbar lokal livsmedelsproduktion.	Kommunen medverkar i åtgärd BK 11. <i>Insatser för att stärka hållbar lokal livsmedelsproduktion</i> inom Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö.	Kost- enheten	2024– 2026		

E. Framtidsbild Hållbar konsumtion och beteende

Utbud och efterfrågan av lokalproducerade, miljömärkta och rättvisemärkta produkter i kommunen är god. Kommunens invånare är motiverade och medvetna om sin konsumtions miljöpåverkan. Många väljer att odla en del av vardagsmaten själva och det finns ett gott utbud av tillgängliga odlingsytor i kommunen. Kommunen uppmuntrar till lokala initiativ och samverkan för hållbar konsumtion. Avfallsmängderna minskar stadigt och produkter återanvänds, repareras och återvinns i stor utsträckning.

Nr	Åtgärder - Hållbar konsumtion och beteende	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
E.1	Projektet Odlavardagsmaten utökas till att även omfatta kommunens verksamheter, t.ex. förskola och särskilda boenden.	Genomförd när projektet utökats till att även omfatta kommunala verksamheter.	Näringsliv Ekologi	2024		
E.2	Möjliggöra mark för fler odlingslotter.	Genomförd när fler odlingslotter finns med i detaljplan.	SBK	2024–2026		
E.3	Undersöka möjligheterna att upplåta kvartersmark för odling. Även privata bostadsbolag i kommunen involveras.	Genomförd när undersökning är klar och resultatet är sammanställt.	Tekniska Trobo	2024		Klart 2025.
E.4	Utveckla ÅVC till förmån för återbruk och materialåtervinning.	Genomförd när möjligheterna till återbruk och materialåtervinning på ÅVC har utökats jmf med 2023.	Tekniska	2026		
E.5	Genomföra insatser för att minska vattenförbrukningen i kommunen i enlighet med VA-planen.	Genomförd när minst en insats per år utförts.	Tekniska/ VA	2024–2026		
E.6	Verka för att Fritidsbanken öppnar i kommunen och tillhandahålla utlåning av sport- och friluftsutrustning till invånare, skolor och besökare.	Genomförd när Fritidsbanken eller motsvarande finns etablerad i kommunen.	Kultur- och fritid	2024–2026		En första kartläggning planeras till 2026.
E.7	Sätta upp avfallskärl med fler fraktioner i välbesökta offentliga miljöer, tex badplatser, idrottsplatser mm.	Genomförd när prioriterade platser försetts med avfallskärl med fler fraktioner.	Tekniska Kultur- och fritid	2025		

Nr	Åtgärder - Hållbar konsumtion och beteende	Precisering	Ansvar	Tidsplan	Status	Kommentar
E.8	Genomföra minst en riktad insats per år om hållbar konsumtion och beteende för boende i Trobos fastigheter.	Genomförd när minst en insats per år har genomförts.	Trobo	2024–2026		
E.9	Se över och uppdatera kommunens hemsida med mer information om hur man kan leva hållbart, inkl. stöd och bidrag.	Genomförd när relevanta delar av hemsidan setts över och uppdaterats.	Kommunikation Ekologi	2024		
E.10	Tillhandahålla energiväska för utlåning till kommuninvånare. Energiväskan ska innehålla mätinstrument för enkel mätning av husets klimatskal.	Genomförd när energiväska finns för utlåning på minst ett av biblioteken i kommunen.	Ekologi Bibliotek	2024		